

Kriva je blagohotnost, koja toliko dobra čini zlotvoru, da pri tom trpe vriednici. Tako se u nas Hrvata posljednjih godina više troši na kaznionu nego li na zdravstvo; a jadikujemo, da nam narod umire s nezdravih predjela. To je proti ideji blagohotnosti. Isto se tako u nas triput više troši na zatvore nego li na pučke škole¹⁴; a toli često se tužimo na slabu kulturu. To je proti ideji prosvjete. Dalje: ako država ubojici dobro čini za njegov zločin, što li ona čini za udovicu i djeću, koji su možda životarili samo o znoju i žuljevih ubijenoga otea? Ništa. To je proti ideji pravednosti.

Evo sve to ima se na um uzeti, kad se pita: valja li smrtnu kazan odkloniti u principu. Na to se ima tim više misliti, kad i veliki protivnik smrtne kazni — Wahlberg — doduše nedosljedno ali izrično veli: „Razlike izmedj lahke i teške tamnice, koje u sadanjem izvršivanju kaznenom posvema ginu, nisu nikako shodne, da dovoljno nadomjeste kazan smrtnu, koja bi se imala dokinuti“.¹⁵

Ideja humaniteta ne može dakle provodiljom biti u razpravljenom pitanju. „Da je na njenu — pravom je rekao Lindner — ona bi pogazila sva prava, otvorila sve tamnice, dokinula sve kazni i zbacila svako prisilno sredstvo“.¹⁶ A koja posljedica tomu? Njene vlastite maze rinule bi joj konačno nož u dobrostivo srce; a humanitet bi tako postao barbarstvom. Zaista, humanitetom napredovati ne vriedi, ako se istodobno ne napreduje kulturom uma. Stoga stoji ona Oettingenova: „Dokle godier ne prestane smrtonosni grieh, neće se moći ni smjeti dokinuti izmirna kazan smrtna!“¹⁷